

Bloemrijk, maar niet verbloemend *Ben ter Haar, consulent*

ARNOUD VAN DER MEULEN

Ben is exporteur van snijbloemen en voorzitter van het bedrijf van de groothandel in bloemkwekerijproducten. Sinds 1976 is hij actief in de Werkgroep Berkheide. Toen de Stichting Duinbehoud een consulent in Katwijk zocht kon dat er nog wel bij. Hij adviseert, volgt de lokale ontwikkelingen, en voert desnoods actie tot aan de Raad van State. Dus tijd voor een interview.

Een aantal liefhebbers van het duingebied kwam in de jaren zeventig tot de conclusie dat er iets gedaan moest worden aan de schadelijke gevolgen van de drinkwaterwinning in de duinen. Zij richtten werkgroepen op, die het probleem onder de aandacht van politiek en publiek brachten. Precies twintig jaar geleden is de Stichting Duinbehoud uit deze werkgroepen ontstaan.

Werkgroep Berkheide

Een van de werkgroepen die aan de wieg stond van de Stichting Duinbehoud is de Werkgroep Berkheide. Ze is in 1975 opgericht met de doelstelling het natuurlijk milieu in het gebied Berkheide te bevorderen. Vanaf 1977 is de werkgroep een onafhankelijke commissie van de stichting, die ook zelfstandig procedures voert. De werkgroep inventariseert de vogels en doet onderzoek naar de vegetatie van Berkheide. Daarmee heeft ze de waarde van het gebied toonbaar gemaakt en de achteruitgang van de natuur in kaart gebracht. Ben: "Door de werkgroep is Berkheide bekend geworden bij beleidsmakers en het publiek. De waarde van het gebied is groot en er zijn grote bedreigingen. De overheid zag dat ook in, vooral door de acties en adviezen van de Stichting Duinbehoud en de Werkgroep Berkheide. Daarom kwam Berk-

heide in beheer bij Staatsbosbeheer. Later werd Berkheide om dezelfde redenen als één van de eerste gebieden onder de werking van de Natuurbeschermingswet geplaatst. De werkgroep heeft het gebied z'n status gegeven."

De belangrijkste activiteiten van de Werkgroep Berkheide en de Stichting Duinbehoud zijn actie voeren, rapporten opstellen en alternatieven bedenken. De combinatie van actie voeren met het goed onderbouwen van alternatieven heeft de stichting en de werkgroep vanaf het begin een goede naam bezorgd.

Actie of overleg

De Stichting Duinbehoud is altijd een actiegroep geweest. Ben heeft echter het gevoel dat de stichting steeds meer ingekapseld raakt in overlegstructuren. Ben: "Daarbij moet je uitkijken dat je jezelf niet teveel vastlegt in deze overlegstructuren, zodat je niet meer kunt ageren. Voor de Werkgroep Berkheide is vanaf het begin duidelijk geweest dat actie voeren noodzakelijk is. Daarom stelt ze zich onafhankelijk op en is ze in sommige gevallen sneller geneigd te ageren. Het verschil met de beginperiode van de werkgroep en de stichting is dat natuurbehoud nu ook in de doelstelling van de waterwinbedrijven staat. Toch zal het voeren van actie noodzakelijk blijven, omdat het natuurbelang vaak tegenstrijdig is met het belang van de waterwinning."

Regeneratie en renovatie

Ben: "Na tien jaar overleg hebben we het waterbedrijf eindelijk zover gekregen dat in een groot gebied de waterwinning wordt stopgezet en investeringen worden gedaan voor herstel (=regeneratie) van het gebied. In de eerste jaren zal het gebied aangetast worden, doordat de kwelplassen verdwijnen en er grootschalige vergravingen plaats zullen vinden. Op de lange termijn zal de regeneratie een verbetering van het natuurlijk duinmilieu in het gebied zijn."

De werkgroep vindt dat regeneratie moet plaatsvinden om de door de waterwinning aangerichte schade te herstellen. De Stichting Duinbehoud heeft in het overleg met het Duinwaterbedrijf Zuid-Holland (DZH) een koppeling gelegd tussen het bovengenoemde regeneratieproject en de renovatie van winmiddelen (kanalen). Er zijn daarbij ook afspraken gemaakt over de natuurlijke inrichting van de oevers van de winmiddelen, maar voor de renovatie zal 5 ha duin vergraven worden. De Werkgroep Berkheide is het niet eens met deze koppeling: de prijs voor de regeneratie is immers nieuwe schade.

Het is onmogelijk om Ben (tweede van links) zonder kijker op de foto te krijgen (foto: Marc Janssen).

Berkheide ten zuiden van Katwijk (foto: Paul Paris).

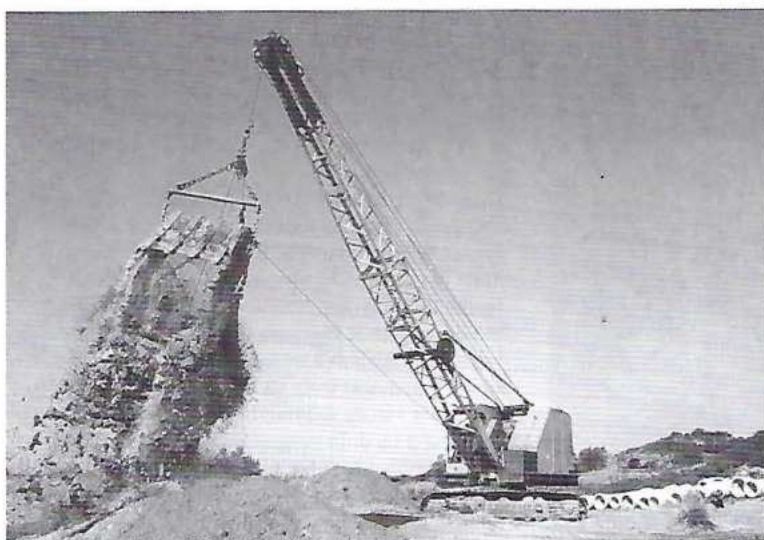

Communicatie

Vroeger waren de stichting en de werkgroep het altijd met elkaar eens, ze bestonden immers uit dezelfde mensen. Nu is dat niet meer zo en daardoor is een goede communicatie noodzakelijk. In het recente verleden is dat misgegaan. De werkgroep was niet op de hoogte van de door SDB voorgestane koppeling tussen de renovatie van winmidelen en een regeneratieproject. Ben procedeerde bij de Raad van State namens de werkgroep tegen de renovatie. Omdat de werkgroep zich presenteerde als commissie van de stichting, terwijl ze een onafhankelijk standpunt innam, werd ze niet ontvankelijk verklaard.

Ben is van mening dat het hoog tijd wordt dat het Communicatieplan, waarover tijdens het laatste consulentenweekend is gesproken, wordt uitgevoerd. Ben: "De communicatie is niet alleen van belang om te voorkomen, dat we elkaar tegenwerken. De Werkgroep Berkheide heeft een hoog wetenschappelijk niveau, maar de leden van de werkgroep hebben geen tijd voor deelname aan alle relevante overlegstructuren. Door goed overleg kan de Stichting Duinbehoud beter gebruik maken van de kennis van de leden van de werkgroep. Ook voor het uitwerken van plannen voor grote natuurontwikkelingsprojecten hebben de werkgroepleden te weinig tijd. Daarvoor heeft de Stichting Duinbehoud mensen in dienst, die de deskundigheid van de werkgroep weer kunnen gebruiken."

Onder meer de activiteiten van waterwinning in de duinen, zoals hier bij kanaal 6 in Berkheide, waren reden voor de oprichting van de Werkgroep Berkheide (foto: J. van der Bent).

De Stichting Berkheide Coepelduynen

Sinds de statutenwijziging van de Stichting Duinbehoud kan de werkgroep alleen nog procedures voeren na overleg met en goedkeuring van het bestuur van deze stichting. Omdat dit een onafhankelijke opstelling van de Werkgroep Berkheide in de weg staat is op 16 december 1996 de Stichting Berkheide Coepelduynen opgericht. Ben: "De primaire aanpak van deze stichting is samen met de Stichting Duinbehoud de belangen van Berkheide veilig te stellen. Ik reken erop dat we dit in een goede samenwerking kunnen doen, want de ontwikkelingen in Berkheide maken me niet blij. Ik voorzie problemen met het beheer van het gebied. Staatsbosbeheer beschikt over steeds minder middelen. Het DZH heeft wel middelen, maar moet het gebied beheren met twee vaak tegenstrijdige belangen en dat werkt niet."

Ook nemen de bedreigingen van buitenaf toe, zoals de komst van een woonwijk in Zanderij Westerbaan. Ben voerde de procedure tegen deze wijk bij de Raad van State namens de Stichting Duinbehoud en de Werkgroep Berkheide. Hierbij heeft hij duidelijk de eis gesteld: "Wanneer de woonwijk er komt, moet er een bufferzone aangelegd worden langs het duin!" In de uitspraak van de Raad wordt daar met geen woord over gerept. De gemeente Katwijk wil ook een weg aanleggen langs de Zanderij, die gedeeltelijk door het duin moet lopen. De Raad van State heeft gesteld dat de weg aangelegd mag worden als met een verkeers-technisch onderzoek aangetoond wordt dat het noodzakelijk is en als de schade gecompenseerd wordt. De uitkomst van zo'n verkeers-technisch onderzoek ligt van tevoren al vast. De opdracht voor het onderzoek zal immers zijn "de noodzaak aantonen" en niet "mogelijkheden afwegen".

De Coepelduynen zijn bij de doelstellingen van de nieuwe stichting betrokken, omdat de druk op dit gebied in de nabije toekomst enorm zal toenemen. Er zijn plannen voor de bouw van bungalows en voor hotelbouw aan de rand van het gebied. De Coepelduynen vallen ook onder de invloedssfeer van de Natuur- en Vogelbescherming "Noordwijk". De stichting Berkheide Coepelduynen zal daar dan ook nauw mee samenwerken. Goede communicatie met de Noordwijkse natuurbeschermers en met de Stichting Duinbehoud is daarbij van groot belang. Het is immers niet de bedoeling dat we met tegengestelde ideeën bij beleidsmakers aankomen, want dan verdwijnen al onze ideeën in de prullenbak.